

Joutsan kunta
Aluearkkitehti Jukka S. Lehtonen
PL 20

19651 JOUTSA

Lausuntopyyntö 12.9.2012

LAUSUNTO JOUTSAN JOUSITIE 32 PUUTALOTONTIN RAKENNUSTEN KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOSTA

Keski-Suomen museo on vuonna 2009 tehdyssä Joutsan keskustaajaman osayleiskaava-alueen täydennysinventoinnissa todennut Jousitie 32 Rapamäen apteekki- ja asuinrakennuksen ja talousrakennukset paikallisesti kulttuurihistoriallisesti, rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaiksi. Päärakennus on ollut apteekki- ja asuinrakennuksena 1800-luvun lopulta, ja nykyasun se on laajennettu vuonna 1935. Apteekkitoiminta jatkui rakennuksessa vuoteen 1956 asti. Sen jälkeen rakennuksessa on ollut muuta liiketoimintaa ja asumista. Pihapiirissä on lisäksi vaatimaton piharakennus ja liiteri. Pihapiiri sisältyy Jousitien raitin valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Voimassa olevassa asemakaavassa tontti on AL / s-1 aluetta. Kaavamääräys kuuluu "Asuin-, liike- ja toimistorakennusten kortteli-alue. Valtakunnallisesti arvokas ja kyläkuvallisesti tärkeä alue, jolla uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön julkisivun, rakennusaineen, mittasuhteiden, pintojen ja värityksen suhteen". Pihapiirin rakennuksilla ei ole asemakaavassa suojelumerkintää.

Omistaja haluaa purkaa kaikki pihapiirin rakennukset ja rakentaa tilalle senioriasumista palvelevan asuntokerrostalon. Tätä varten tontilla on käynnistetty kaavamuutos, josta on käyty aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 1.9.2011. Keski-Suomen museo on antanut kyseisen kiinteistön aiemmalle omistajalle jo 20.12.2004 ja Joutsan kunnalle 29.4.2011 rakennusten kulttuurihistoriallista arvoa ja säilyttämistä esittävät lausunnot, mutta tästä huolimatta tonttia koskevassa asemakaavassa ei ole suojelumerkintöjä ja uusikin kaava-hanke tähtää rakennusten purkamiseen ja korvaamiseen asuntokerrostalolla.

Keski-Suomen museolle on toimitettu kaavan viranomaisneuvotte-
luun 1.9.2011 viitaten Insinööritoimisto K-S Kitapa Oy:n kuntotutki-
musraportti (päiväty 1.2.2012). Kuntotutkimusraportissa pihapiirin
rakennukset ovat kosteus- ja lahovaurioisia ja huolellisen kunnos-
tuksen tarpeessa pitkään jatkuneen kunnossapidon laiminlyöntien
ja rakennuksista piittaamattoman kadunrakennuksen takia.

Päärakennuksen kadun puoleisen julkisivun alapuoliset hirret ja ala-
pohja on kuntotutkimusraportissa todettu pahoin vaurioituneiksi ja
paikoin sisäilmaongelmia aiheuttaneiksi. Osa kuntotutkimusrapor-
tissa esitetyistä vaurioista on luonnollisia vanhoihin hirsirakennuksiin
ja niiden rakennustekniikkaan liittyviä rakennustapoja. Nämä raken-
teet ovat täysin korjattavissa perinteisin menetelmin. Merkittävimmät
ja vaativimmat korjaukset ovat alapuolisissa hirs- ja perustusraken-
teissa, katto- ja räystäsrakenteissa, kellarissa sekä kuisteissa. Katto-
vesiä on kulkeutunut myös vuoraukseen ja listoitukseen sekä ikku-
narakenteisiin. Rakenteiden tuulettavuus on ollut heikkoa. Erityisiä
ongelmia on aiheuttanut syöksytorvista talon rakenteisiin kulkeutunut
vesi ja rakennuksen painuminen maan sisään. Kuistilla voimakas
maakellarimainen haju sekä entisen apteekin tiloissa voimakas
naftaleenin haju kielivät heikosta tuuletuksesta. Eteläpäädyssä
entinen alapohjan kulkuluukku oli jätetty maantäyttöjen sisään.

Keski-Suomen museo on pyytänyt lausuntoa varten Museoviraston
Länsi-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut yksikön arkkitehti Anu
Laurilalta kommentit Rekosen talon kuntotutkimuksesta 8.10.2012.
Anu Laurila on kommentoinut rakennustutkija Päivi Anderssonille
Rekosen talon kuntotutkimusta 12.10.2012.

Saatujen lisäselvitysten perusteella Keski-Suomen museo ei edellytä
Rapamäen pihapiirin rakennusten säilyttämistä. Paikalle suunnitel-
tava rakentaminen tulee kuitenkin toteuttaa valtakunnallisesti arvok-
kaan rakennetun ympäristön ominaispiirteisiin ja luonteeseen sovel-
tuvalla tavalla. Nykyisen asemakaavan mukainen AL /s-1 tontti-
aluemerkintä kaavamääräyksineen on edelleen sopiva tämän tontin
kaavamerkinnäksi. Asuntokerrostalon kerroskorkeus ja mittasuhteet
tulee mitoittaa alueella vallitsevan räystäslinjan mukaiseksi. Tämän
uudisrakennuksen massa ei saa erottua korkeudeltaan merkittävästi
muista raitilla olevista kerrostaloista. Rapamäen kiinteistön raken-
nushistorialliset arvot tulee huomioida uudisrakentamista ohjaavina
suunnittelutavoitteina ja arvokkaaseen kulttuuriympäristöön sovitet-
tavina rakennusratkaisuin, materiaalivalintoin ja arkkitehtonisesti
korkealuokkaisina tavoitteina. Paikalle ei tule rakentaa standardi-
maista senioritaloa, jollaisia keskusta-alueille ja muihin kirkonkyläin
on 2000-luvulla rakennettu. Rapamäen kiinteistön tontti on liian

arvokas kulttuuriympäristön arvoja heikentävään rakentamistointintaan. Keski-Suomen museo haluaa vielä antaa lausunnon uudesta asuinkerrostalon suunnitelmasta sekä kaavaratkaisusta ennen kunnan hyväksymiskäsittelyä.

KESKI-SUOMEN MUSEO

Heli-Maija Voutilainen
museonjohtaja

Päivi Andersson
amanuenssi / rakennustutkimus

TIEDOKSI

Museovirasto, Länsi-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut, arkkitehti
Anu Laurila
Keski-Suomen ELY-keskus, Y-vastuualue, ympäristölakimies Ritva
Schiestl